

کاربرد تصویرسازی در آموزش قرآن به کودکان دبستانی

ندا روحانی

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۷

شاپک	:	۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۳۸۷-۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۱۹۸۶۰۳
عنوان و نام پدیدآور	:	کاربرد تصویرسازی در آموزش قرآن به کودکان دبستانی/ ندا روحانی.
مشخصات نشر	:	تهران : آوای نور، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۱۱۶ص: مصور.
یادداشت	:	کتابنامه:ص.۱۰۹-۱۱۶.
موضوع	:	قرآن -- راهنمای آموزشی (ابتدایی)
موضوع	:	(Qur'an -- Study and teaching (Elementary
موضوع	:	تصویرگری کتاب -- ایران
موضوع	:	Illustration of books -- Iran
رده بندی دیویی	:	۶۴۰۹۵۵/۷۴۱
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۷ ۹NC۹۹۲ / الف۹
سرشناسه	:	روحانی، ندا، ۱۳۶۷ -
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

کاربرد تصویرسازی در آموزش قرآن به کودکان دبستانی

تالیف: ندا روحانی

ناشر: انتشارات آوای نور

چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۳۸۷-۴

قیمت ۱۲۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

تقدیم به پدرم

کوهی استوار و حامی من در تمام طول زندگی

تقدیم به مادرم

سنگ صبوری که الفبای زندگی به من آموخت

تقدیم به همسرم

که در سایه‌ی همیاری و همدلی به هر آن چه می‌خواستم، رسیدم...

تقدیم به دختر صبور و دلبندم

امید بخش جانم که آسایش او آرامش من است.

تقدیم به خواهر و برادرهایم

که با هم آغاز کردیم، در کنار هم آموختیم، و به امید هم به آینده چشم می‌دوزیم.

تشکر و قدردانی

حمد و سپاس خدای را که توفیق کسب دانش و معرفت را به ما عطا فرمود. در این جا بر خود لازم می‌دانم از تمامی اساتید بزرگوار به ویژه اساتید دوره کارشناسی ارشد که در طول سالیان گذشته مرا در تحصیل علم و معرفت و فضائل اخلاقی یاری نموده‌اند تقدیر و تشکر نمایم. از اساتید گرامی و بزرگوار جناب آقای دکتر محمد راستگوفر، جناب آقای مهندس حسن عزیزی، جناب آقای دکتر حسین ستار و جناب آقای مهندس صالح علوی که راهنمایی اینجانب را در انجام این تحقیق و پژوهش راتقبل نموده‌اند و با راهنمایی خود مرا مورد لطف قرار داده‌اند نهایت تشکر و سپاس گذاری را دارم.

فهرست مطالب

چکیده.....	۱۳
فصل اول: کلیات تحقیق.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
مقدمه.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
بیان مسأله.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
اهداف کلی و تفصیلی.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
سوالات.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
فرضیات.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
روش تحقیق.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
پیشینه‌ی تحقیق.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
فصل دوم: <u>خاستگاه تصویرسازی ایرانی - اسلامی</u>	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
نقش هنر و در ایجاد کتاب درسی.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
اهداف تصویرسازی.....	ERROR! Bookmark not defined.
تکنیکهای تصویرسازی.....	ERROR! Bookmark not defined.
هنرمند تصویرگر.....	ERROR! Bookmark not defined.
تاریخچه تصویرسازی.....	ERROR! Bookmark not defined.
تاریخچه تصویرسازی در ایران.....	ERROR! Bookmark not defined.
تاریخچه تصویرسازی کتاب کودک.....	ERROR! Bookmark not defined.
پیشینه‌ی کتابهای تصویری کودکان در ایران.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
دههی ۴۰ شمسی.....	ERROR! Bookmark not defined.
دههی ۶۰ تا کنون.....	ERROR! Bookmark not defined.
مشکلات تصویرگری کتاب کودک در ایران.....	ERROR! Bookmark not defined.
نگارگری ایرانی با موضوعات قرآنی.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
معراج نامه.....	ERROR! Bookmark not defined.
کتابهای تصویری.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
سواد دیداری.....	ERROR! Bookmark not defined.
تصویرگری کتابهای درسی.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>

Error! Bookmark not defined. تفاوت تصویرسازی کتاب کودک داستانی با کتاب درسی

defined.
Error! Bookmark not defined.تعریف قصه و داستان

Error! Bookmark not defined.روشهای قصه گویی

Error! Bookmark not defined.شیوه های بیان قصه

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. فصل سوم: شخصیت و روان شناسی کودک

Error! Bookmark not defined.نقش تخیل در دنیای کودک

Error! Bookmark not defined.تحلیلی بر روانشناسی رشد کودکان

Error! Bookmark not defined.رنگ در روانشناسی کودکان

Error! Bookmark not defined.نقاشی کودکان

Error! Bookmark not defined.مراحل و ویژگیهای نقاشی کودکان

Error! Bookmark not defined.مشخصات تصویر برای کودکان هفت تا نه سال

Error! Bookmark not defined.نماد شناسی

Error! Bookmark not defined.شکل نمادها

Error! Bookmark not defined.فرایند شکل گیری مفاهیم (نماد) در ذهن کودکان

Error! Bookmark not defined.نماد و تمثیل در قرآن

Error! Bookmark not defined.حضور انتزاع در تصویرگری

Error! Bookmark not defined.مرحله‌ی نمادسازی (سنین ۷ تا ۹ سالگی)

Error! Bookmark not defined.ارتباط نمادها با مفاهیم انتزاعی

Error! Bookmark not defined.درک کودکان از مفاهیم دینی

Error! Bookmark not defined.کودکان دبستانی

Error! Bookmark not defined.خصوصیات ذهنی کودکان دبستانی

Error! Bookmark not defined.فعالیت‌های هنری در دبستان

Error! Bookmark not defined.آموزش و انواع رویکردهای آن

Error! Bookmark not defined.دو دوره کلی آموزش

Error! Bookmark not defined.آموزش قرآن

Error! Bookmark not defined. هدف‌های آموزش قرآن در هریک از پایه‌های دوره‌ی ابتدایی

defined.
Error! Bookmark not defined.الگوی تعاملی و روش تدریس مشارکتی

Error! Bookmark not defined.	یادگیری مشارکتی و گروهی
Error! Bookmark not defined.	نقش معلم
Error! Bookmark not defined.	فعالیت‌های عملی
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل تصویرسازی قرآنی
Error! Bookmark not defined.	کتاب مذهبی
Error! Bookmark not defined.	تصویرسازی کتابهای درسی قرآنی
Error! Bookmark not defined.	تصویرگری نشریات و کتابهای قرآنی در سالهای اخیر..
Error! Bookmark not defined.	شیوه‌های تصویرسازی در کتابهای قرآنی
Error! Bookmark not defined.	نتیجه‌گیری
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	فهرست منابع
Error! Bookmark not defined.	کتاب
Error! Bookmark not defined.	مقاله
Error! Bookmark not defined.	سایت اینترنتی
Error! Bookmark not defined.	منابع لاتین

چکیده

رساله‌ی حاضر با عنوان «کاربرد تصویرسازی در آموزش قرآن به کودکان دبستانی» در نظر دارد تا با ارائه‌ی مفاهیم و نظریات و نقد و بررسی برخی کتاب‌های مصور قرآنی و کتاب‌های آموزشی قرآن و هم‌چنین با تحلیل تصویرسازی‌هایی که توسط خود کودکان انجام شده، به این نتیجه دست یابد که آموزش قرآن به کودکان پایه ابتدایی به وسیله تصویر سازی موجب فهم عمیق تر مفاهیم قرآنی می‌شود و ضمن این که آن‌ها، با میل و اشتیاق بیشتری به سوی کتاب الهی روی می‌آورند و در نهایت نیز این تصاویر ذهنی که هر کودکی برای خود ساخته، در حافظه‌ی او ماندگار می‌ماند.

تصویرسازی قرآنی؛ چنان که از نامش بر می‌آید؛ آمیزه‌ایی از تصویرسازی جهت انتقال مفاهیم و قصص قرآنی است و به بیانی دیگر؛ تصویرسازی در پیوند با قرآن است. لذا برای نهادن نام «تصویر سازی قرآنی» باید ویژگی‌های شاخص تصویر سازی و قرآنی بودن و عناصر رابط میان این دو را شناسایی کرد. و از آن جا که تصویرسازی، هنر به شمار می‌رود، باید نسبت میان هنرمند تصویرگر که به نوعی همان کودکان دبستانی (اول، دوم و سوم) و قرآن و آموزش آن را بازشناخت. هم‌چنین تصویرسازی از یک نظر در آمیزش با متن است و از طرف دیگر رو به مخاطب دارد لذا باید نقش این دو را در چگونگی خلق اثر در نظر گرفت و در همین جهت، تصویرسازی برای آموزش قرآن به کودکان دبستان را باید دانش و هنری میان رشته‌ای دانست. تحقیق حاضر، به شیوه‌ی توصیفی پیمایشی بوده و ضمن بهره‌گیری از روش کتابخانه‌ای و با کمک از شیوه‌ی اسنادی- تاریخی با مشاهده (رفتارنگاری) در محل کلاس و مصاحبه با معلمان و دانش آموزان، خلاءهای موجود بررسی شده است. روش نمونه گیری خوشه‌ای و حجم نمونه ۳۶۲ نفر برآورد شد. یافته‌های پژوهش نشان دادند که تصویرسازی آیه‌های قرآنی به وسیله‌ی کودکان دبستانی تمرکز ذهنی آن‌ها را در آموزش قرآن به مراتب افزایش می‌دهد.

کلمات کلیدی: تصویرسازی، آموزش، قرآن، تصویرسازی قرآنی، کودکان دبستان